

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
MINISZTER

TUK 165 / 4

*Sillai ebt
Kérem törzsgazdát,
munk. helyettén ezt,
tagjainal.
Haraszti
11. 8.*

J E L E N T É S

a Minisztertanács Kabinetjének Nagy Imre és társai kegyeleti ügyének rendezésével kapcsolatos tárgyalásokról

I.

A Minisztertanács döntésének megfelelően februárban megbeszélést folytattunk a Nagy Imre perben kivégzettek földi maradványainak kihantolásáról és ujratemetéséről Wésziné Nagy Erzsébettel, Ghyczyné Gyenes Judittal, Ujhelyi Szilárdné dr. Haraszti Máriával, dr. Szilágyi Juliával és a Történelmi Igazságtétel Bizottsága három tagjával Hegedüs B. Andrással, Göncz Árpáddal és Erdélyi Tiborral.

A hozzátartozók és a Történelmi Igazságtétel Bizottsága álláspontja és kérése a következő:

1/ A Nagy Imre perben kivégzett személyek exhumálására március második felében, ujratemetésükre 1989. június 16-án, Nagy Imre kivégzésének évfordulóján kerüljön sor.

2/ Az exhumálásokról ki kell zárni a teljes nyilvánosságot, a kihantolásokon csak a családtagok és az illetékesek vegyenek részt. Kivételt képez a hozzátartozók által felkért fotóriporter és kísérelője.

3/ A kihantolásoknál és a temetésen a belügyi szervek biztosítsák a rendet és a szertartások méltóságát, s hassanak

11145-2/5/89

Bécs

45/89

oda, hogy kegyeleti érzéseket sértő megnyilvánulások, hangos demonstrációk ne forduljanak elő.

A Történelmi Igazságtétel Bizottsága a temetést megelőzően kapcsolatba lép az alternatív szervezetek képviselőivel, s felhívja figyelmüket a szükséges önmérsékletre; a temetésen pedig aktivistái útján gondoskodik a rend fenntartásáról.

4/ A Nagy Imre perben kivégzettek temetésére a jelenlegi nyughelyen, az Új Köztemető 301-es számú parcellájában, elkülönítetten, a sírmezőn tuli részen, egymás mellett és egy időben kerüljön sor.

5/ Azok számára, akiknél a végtisztesség megadása csak jelképesen lehetséges, ugyancsak a 301-es számú parcellában emlékoszlopot kell állítani. Az emlékoszlopon fel kell tüntetni a kivégzettek névsorát. /Az emlékoszlopot a Történelmi Igazságtétel Bizottsága kívánja felállítani, az Igazságügyi Minisztériumot pedig arra kéri, bocsássa rendelkezésükre az 1956-os események miatt politikai okokból kivégzettek teljes névsorát./

6/ Az Igazságügyi Minisztérium gondoskodjék a 301-es parcella és az oda vezető bekötőút, továbbá a környező sírterület rendbehozataláról, az ott található besüppedt sírok felhantolásáról. /Amennyiben a kormányzat nem vállalja a költségeket, úgy a Történelmi Igazságtétel Bizottsága nemzeti gyűjtést szervez, és fiatalokat mozgósít a terep rendezésére./

7/ Ujhelyi Szilárdné dr. Haraszti Mária kérte, hogy volt férje Losonczy Géza halálának körülményeit megismerhesse, s betekinthessen a boncolási jegyzőkönyvbe.

AMA 45-2/5/89

86

8/ Az Igazságügyi Minisztérium bocsássa rendelkezésre az exhumálást végző szakértők névsorát. A hozzátartozók felkérésére további szakemberek is működjenek közre.

II.

1/ Az Igazságügyi Minisztériumba a Nagy Imre perben kivégzettek hozzátartozóinak beadványain kívül a Történelmi Igazságtétel Bizottsága közvetítésével és egyénileg eddig 25 kérelem érkezett.

A kérelmezők közül tizen egyetértenek a kivégzetteknek a 301-es parcellában való jelképes eltemetésével és nevük közös emlékoszlopra vésésével.

Tizenöten kifejezetten exhumálást, azonosítást és új nyughelyre temetés engedélyezését kérik.

Az ő esetükben - és a jövőben még várható hasonló tartalmu kérelmeket illetően - a következő kérdésekben szükséges döntést hozni:

- megadjuk-e az engedélyt az exhumálásokra,
- pozitív döntés esetén a kihantolásokat milyen időpontban végezhetik el, figyelembe véve Nagy Imre és társai közeljövőben sorra kerülő temetését, annak előkészületeit,
- az egyéni kérelmezőknél is mellőzzük-e az exhumálásra vonatkozó jogszabályi előírásokat /KÖJÁL engedély, halotti anyakönyvi kivonat/,
- ki viselje a kihantolás és azonosítás költségeit.

2/ Ugyancsak döntést igényelnek a 301-es számú parcella rendezésének kérdései.

AMM 45-2/5/83

A Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága előzetesen felmérte a várható kiadásokat. Ezek nagysága meghaladja a 10 millió forintot. A büntetésvégrehajtási testület ilyen mértékű anyagi terhet nem tud vállalni. Ezért a Minisztertanács hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy az exhumálással és a temetéssel összefüggő költségeket a Pénzügyminisztérium a büntetésvégrehajtás rendelkezésére bocsássa.

III.

Javasoljuk, hogy a Minisztertanács a felvetett kérdésekben az alábbiak szerint foglaljon állást:

I. részhez:

1/ A Nagy Imre perben kivégzettek kihantolására 1989. március második felében a nyilvánosság teljes kizárásával kerüljön sor.

Az exhumálás zavartalanságát a belügyi szervek biztosítsák.

2/ A temetést 1989. június 16-án, Nagy Imre kivégzésének évfordulóján a 301-es parcellában rendezzék meg. Ezzel elkerülhető, hogy a temetés, illetve az évforduló kapcsán két tömegdemonstrációt szervezzenek.

3/ A BM szervei - együttműködve a Történelmi Igazságtétel Bizottsága által megbízott rendezőkkel - gondoskodjanak a temetés rendjéről, a szertartások zavartalanságáról.

4/ A Fővárosi Tanács intézkedjék, hogy a Temetkezési Intézet a 301-es számú parcellát vonja ki a sírhelyek értékesítési rendszeréből, s kezelje külön mint a politikai elítéltek és kivégzettek nyughelyét; intézkedjék továbbá az exhumálásokkal összefüggő formaságok mellőzéséről. /KÖJÁL engedély, halotti anyakönyvi kivonat./

88

5/ A Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága hozza rendbe a 301-es parcella érintett részét, tegye alkalmassá arra, hogy Nagy Imre és társai végső nyughelyét kijelöljék, földi maradványaikat oda eltemessék.

6/ A Történelmi Igazságtétel Bizottsága kapjon hozzájárulást ahhoz, hogy a későbbiekben a 301-es parcellában az 1956-os eseményekben való részvétel miatt politikai okokból kivégzettek nevét feltüntető közös emlékoszlopot állíthasson.

7/ Az Igazságügyi Minisztérium a bírósági peranyagok áttekintése után bocsássa a Történelmi Igazságtétel Bizottsága rendelkezésére az előző pontban jelzettek névsorát, illetve azt a sajtóban közzé kell tenni.

8/ Az Igazságügyi Minisztérium és a Belügyminisztérium intézkedjék arról, hogy Ujhelyi Szilárdné dr. Haraszi Mária, mint volt feleség betekinthessen a Losonczy Géza halálával kapcsolatos dokumentumokba.

II. részhez:

1/ Humanitárius és politikai okok egyaránt indokolják, hogy a kegyeleti kérdések rendezésekor az 1956-os események miatt kivégzett valamennyi személy azonos elbírálásban részesüljön.

Ennek figyelembevételével:

- a kérelmezőknek meg kell adni az exhumálási engedélyt,
- az exhumálásokra és újratemetésekre Nagy Imre és társai temetését követően kerüljön sor,

89

- valamennyi exhumálásnál mellőzni kell a formásokat,
- az állam viselje az exhumálási és azonosítási költségeket.

2/ A Pénzügyminisztérium pótlólagos forrásként biztosítsa a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága részére az exhumálások és a parcella rendbehozatalának várható költségeit.

B u d a p e s t , 1989. március 7.

/ Dr. Kulcsár Kálmán /

